

УКРАЇНСЬКА МОВА

3 клас

Діагностичні роботи

ДОДАТОК

ДОДАТОК

Текст до с. 10, 12.

ЛЕГЕНДА ПРО ДНІПРО ТА ДЕСНУ

Жив у стародавні часи могутній богатир Лиман, і було в нього двоє дітей — дочка Десна та син Дніпро. Десна була старшою, а Дніпро молодшим. От вирости діти, настав час Лиману передавати їм свої володіння. Каже батько:

— Діти мої любі, приходьте завтра до мене за благословенням. Хто першим прийде, тому й спадок мій залишу.

Полягали Десна та Дніпро спати. Та не спиться Дніпрові, сон не йде до нього. Хоче син першим батькове благословення взяти. І ранком, як тільки зоря зійшла, Дніпро прийшов до Лимана.

— Благословіть, тату!

— Добре, сину, — каже Лиман. — Та чому ж не прийшла Десна, адже вона старша за тебе і більше прав має на мій спадок?

— Вона ще спить, батьку, — відповів Дніпро.

Благословив Лиман сина, і той пішов батьківську землю міряти, господарювати на ній.

Проспала Десна вранішню зорю. Прокинулась — а молодшого брата вже немає. Прибігла до батька:

— Благословіть, тату!

Лиман благословив дочку, а потім каже:

— Дніпро першим від мене благословення взяв, але якщо випередиш його і першою землю мою зміряєш — пануватимеш на ній по праву.

Побігла Десна за братом, а попереду себе сокола пустила, щоб він дорогу їй показував. Але як не намагалась, усе

одно випередити Дніпра не змогла. Раптом побачила Десна братів слід: «Якщо не випереджу його, то разом із ним отримаю батьківську спадщину».

Ступила Десна у слід Дніпра — і вмить обидва стали ріками, потекли разом. Це батько вирішив примирити дітей своїх.

Проте Дніпро з тих пір усе одно вважається головною річкою України. Як розрізнити, де вода сестри, а де брата? Просто — в Десні вода світліша, а в Дніпрі темнувата.

Текст до с. 45, 48.

ГОРБАТЕНЬКА ДІВЧИНКА

Другий клас розв'язував задачу. Тридцять п'ять учнів схилились над зошитами. Коли це у двері хтось тихо постукав.

— Будь ласка, відчини двері й подивись, хто там стукає, — мовить учитель.

Чорноокий хлопчик, що сидів за першою партою, живенько відчинив двері. До класу зайшов директор школи з маленькою дівчинкою. Тридцять п'ять пар очей впилися в незнайому дівчинку.

Вона була горбатенька.

Учитель затамував подих і повернувся обличчям до класу. Він дивився у вічі пустотливих школярів і мовчки благав: хай не побачить дівчинка у ваших очах ні подиву, ні насмішки.

У їхніх очах була тільки цікавість. Вони дивилися на незнайому дівчинку й лагідно всміхалися.

Учитель полегшено перевів дух.

— Цю дівчинку кличуть Олею, — каже директор. — Вона здалеку приїхала до нас. Хто поступиться їй місцем на першій парті? Бачте, яка вона маленька?

Усі шість хлопчиків і дівчаток, що сиділи за передніми партами, піднесли руки.

— Я...

Тепер учитель був спокійний: клас витримав іспит.

Василь Сухомлинський

Текст до с. 87, 89.

ЯБЛУНЬКА І ЛІТО

Юрко й Мишко весною посадили біля школи яблуньку. І домовились: на канікулах будуть приходити до школи й поливати її. Сьогодні поливатиме Юрко, завтра — Мишко, потім знову Юрко, потім Мишко. Ростиме собі яблунька — сил набиратиметься. Настали канікули.

«Та хіба їй що станеться, як один день не полити? — подумав Юрко. — Завтра прийде Мишко й полле...»

Настав Мишків день. Далеченько жив Мишко від школи. Він собі й подумав: «Учора ж поливав яблуньку Юрко... Нічого їй не станеться, як один день не полити. Завтра знову Юрків день, він трохи ближче від школи живе, хай собі й поливає».

Минали дні, Юрко надіявся на Мишка, а Мишко на Юрка. Кілька днів яблуньку ніхто не поливав.

А щодня приходив до школи маленький Андрійко. Він годував рибок у шкільному акваріумі. Бачить хлопчик: ніхто яблуньки не поливає, ось-ось засохне. Він і став її щодня напувати. Зеленіє яблунька, сил набирається.

От і перше вересня. Прийшли діти до школи. Не терпиться Юркові взнати: а чи поливав же Мишко? І Мишко-ві хочеться дізнатися: чи Юрко поливав?

Пішли хлопці до яблуньки. Ідуть і мовчать. А як побачили, що вона зеленіє, то засоромилися і потупились у землю. Бо кожен подумав: це ж тільки я не поливав, а товариш мій поливав. Так і стояли хлопці перед яблунькою, схиливши голови, аж поки не пролунав дзвінок.

212 слів

Василь Сухомлинський

Текст до с. 91, 93.

ВІДЛОМЛЕНА ГІЛКА

Уздовж алеї парку біг хлопчик. Був ясний весняний день, на деревах співали пташки, серед квітів літали барвисті метелики. Хлопчикові було весело. Він біг, розмахуючи руками.

Уздовж алеї росли маленькі липки, їх недавно посадили. На гілочках зеленіли ніжні пахучі листочки. Хлопчик зривав їх і кидав собі під ноги. Потішався. От зупинився біля однієї липи.

Та не листочок відірвав, а цілу гілочку відчахнув. Гілочка впала додола. Хлопчик на хвильку зупинився, глянув на тремтячі листочки. Глянув і на липку. З північного боку зяяла ранка...

Хлопчикові стало жалко липки, та жалість у його серці жила недовго. Бо надворі був такий радісний сонячний день... Хлопчик переступив гілочку й побіг далі.

Минуло багато-багато літ. Хлопчик виріс, став дорослий. І діти його повиростали.

Ось теплого весняного дня приходить він до того парку, де бігав колись малим пустотливим хлоп'ям. Уздовж алеї росли високі стрункі липи. Одна тільки була мовби з північного боку поранена.

У неї ніби руки не було. Замість гілки — глибокий шрам.

Дідусь зупинився. Упізнав липу. Це він давно колись відчахнув її гілочку. І ось тепер на високому стрункому дереві не було великої гілки. Менше листя зеленого, менше цвіту липового, менше співу бджолиного — бо він зламав гілочку. Менше й радості в світі.

Дідусь зітхнув. Він стояв на алеї, дивився на рівну доріжку, по якій біг маленький хлопчик.

212 слів

Василь Сухомлинський

